

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.234/2023/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a személyesen eljáró kérelmező (cím) kérelmezőnek a dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 10.Pk.21.430/2022/12. számú végzése ellen a kérelmezett által 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti; a fellebbezett részében helyben hagyja.

Megállapítja, hogy 7000 (hétezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A kérelmező I. rendű felperes és 'II. rendű felperes neve' II. rendű felperes; valamint alperes1, alperes2 és az alperes3 alperesek között öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása tárgyában 2014. január 6. napján indult a N.-i Járásbíróság előtt peres eljárás. Mivel a kérelmező a járásbíróság munkatársa volt, a bírák erre tekintettel előadott elfoglaltsága okán a per kijelölést követően 2014. április 15-én P.20.118/2015., majd P.20.595/2017., majd P.20.104/2020. számon a C.-i Járásbíróságon folytatódott.

[2] Az elsőfokú eljárásban a 2015. június 2-ára kitűzött tárgyalást a peres felek 2015. június 1-jén előterjesztett, az alperesi jogi képviselő tárgyalás-összeütközésére hivatkozó közös kérelmére a bíróság 2015. szeptember 29-re halasztotta el.

[3] A 2018. április 5. napjára kitűzött, utóbb 2018. május 15-re elhalasztott tárgyalást; a 2021. február 10-re kitűzött, utóbb 2021. március 5-re elhalasztott tárgyalást; a 2021. november 22-re kitűzött, utóbb 2022. január 14-re elhalasztott tárgyalást; valamint a 2022. január 14-re kitűzött, utóbb 2022. március 9-re elhalasztott tárgyalást, valamennyi esetben a tárgyalás napján tett bejelentése alapján a bíróság a kérelmező távollétében tartotta meg.

[4] Többszöri hatályon kívül helyezést követően a per másodfokon érdemben a kérelmezett 2022. október 13. napján meghozott 2.Pf.20.618/2022/6. számú jogerős ítéletével fejeződött be. A kérelmező által 2023. január 23-án előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a Kúria előtt a felülvizsgálati eljárás jelenleg is folyamatban van.

A kérelem és az ellenirat

[5] A kérelmező a 2022. december 5-én előterjesztett kérelmében az eljárás elhúzódása miatt – kizárólag az észszerű időt együttesen meghaladó elsőfokú és a másodfokú eljárás tartamára – a 2014. január 6. és 2022. október 13. közötti időszakra, összesen 3150 nap figyelembe-vételével kérte a kérelmezettet 1 260 000 forint vagyoni elégtétel a javára megfizetésére kötelezni.

[6] A kérelmezett az elleniratában elsődlegesen a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 11. §-ának (5) bekezdése és 21. §-ának (2) bekezdése alapján kérte a

kérelem visszautasítását arra tekintettel, hogy a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás miatt a kérelem előterjesztése-kor a per nem minősült jogerősen befejezettnek. Érdemben az elismert 2544 nap figyelembe vehető időtartamra járó 1 017 600 forinton felül a kérelem elutasítását kérte. Ezen belül kérte levonni *a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt* 2014. január 7. és 2014. április 15. közötti 99 napot azért, mert keresetlevelét a N.-i Járásbírósághoz nyújtotta be, és mint volt alkalmazott, tisztában kellett lennie azzal, hogy a bíróság dolgozói elfoglaltságot fognak bejelenteni; a 2015. június 2. és 2015. szeptember 29. közötti 120 napot azért, mert a felek közös kérelmére halasztották el a tárgyalást; továbbá a 2018. április 5. és 2018. május 15. közötti 41 napot, a 2021. február 10. és 2021. március 5. közötti 24 napot, a 2021. november 22. és 2022. január 14. közötti 54 napot, valamint a 2022. január 15. és 2022. március 9. közötti 54 napot, mivel ezekben az esetekben a kérelmező a tárgyalás napján kérte a tárgyalás távollétében való megtartását, így az eljárás nem tudott előre haladni.

Az elsőfokú végzés

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 1 134 400 forint vagyoni elégtételt, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. Kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg az állam javára 3780 forint eljárási illetéket, míg megállapította, hogy a fennmaradó 34 020 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[8] Az eljárást befejező érdemi végzése szerint az elsőfokú bíróság az ellenirat szerint az első- és másodfokú eljárás teljes időtartamából levonni rendelt 314 napot, így a mind összesen 2836 nap után a kérelmezett 1 134 400 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles, ezért ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte a kérelmezettet, és ezt meghaladóan utasította el a kérelmet.

[9] Nem találta indokoltnak az elsőfokú bíróság az eljárás időtartamából levonni a 2014. január 7. és 2014. április 15. közötti 99 napot. Hangsúlyozta, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 29. §-ának (1) bekezdése szerint az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik, mindazokban a perekben illetékes, amelyekre más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincs, mivel pedig a per akkor még egyedüli alperese a N.-i Járásbíróság illetékességi területén lakott, ezen a bíróságon kellett a keresetlevelet benyújtania. Bár számíthatott arra, hogy volt kollégái vele kapcsolatban kéri kizárásukat, az az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján az adott bíró mérlegelési körébe tartozó elfoglaltsági döntés, a kérelmező által semmilyen formában nem befolyásolható, így az eljárás elhúzódása nem róható neki fel.

[10] Nem vonta le a 2015. június 2. és 2015. szeptember 29. közötti 120 napot. Rámutatott, hogy az 1952. évi Pp. 151. §-ának (1) bekezdése szerinti kitűzött határnap előtt kevesebb mint nyolc nappal előterjesztett közös kérelemre került sor a tárgyalás elhalasztására, amikor már nem kötelező, hanem bírói mérlegelés kérdése a tárgyalási határnap elhalasztása. A beadványból megállapítható, hogy a kérelem az alperesi képviselő egyéb elfoglaltsága miatt került benyújtásra, így a tárgyalás elhalasztása nem a kérelmező érdekkörében felmerült ok, hanem ellenfelei, az alperesek jogi képviselőjének érdekkörében felmerült ok miatt történt.

[11] Nem hagyta figyelmen kívül a 2018. április 5. és 2018. május 15. közötti 41 napot, a 2021. február 10. és 2021. március 5. közötti 24 napot, a 2021. november 22. és 2022. január 14. közötti 54 napot, valamint a 2022. január 15. és 2022. március 9. közötti 54 napot sem. Mindegyik esetben úgy találta: önmagában az a tény, hogy a kérelmező felperesként kérte a tárgyalás távollétében való megtartását, leginkább azt a célt szolgálta, hogy az 1952. évi Pp. 137. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján az eljárás ne kerüljön szünetelőbe; a per elhúzódására csak akkor vezet, ha a felperes személyes jelenléte

elengedhetetlen az adott eljárási cselekmény végrehajtásához. Ilyen eljárási cselekményt vagy halaszthatatlan perbeli intézkedést azonban a kérelmezett nem jelölt meg.

[12] A pernyertesség arányát a kérelmező javára 90 %-ban határozta meg, a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 101. §-ának (1) bekezdése értelmében a megállapított pernyertességi arányok szerint hivatalból határozott a meg nem fizetett illeték viseléséről, figyelemmel a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[13] Az elsőfokú végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak a megváltoztatását akként, hogy az ítéltábla további 392 napot vonjon le az eljárás teljes időtartamából és ennek megfelelően a kérelmezett marasztalását 977 600 forint megfizetésére szállítsa le, továbbá marasztalja a kérelmezőt a másodfokú eljárási költségében.

[14] Előadta: helye van a 2014. január 7. és 2014. április 15. közötti 99 nap levonásának. A tisztességes eljáráshoz való jog nem csupán a perek észszerű időn belüli befejezéséhez való jogot tartalmazza, a bíróságokkal szemben a pártatlanság követelményét is megfogalmazza. Tény, hogy a bíróság saját dolgozójának perében történő eljárásáról szóló döntés mérlegelés körébe tartozó kérdés, de a kizárás megtagadása a pártatlan eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte volna. Az alapjog részjogosítványainak ütközése esetén a fél tisztességes eljáráshoz való jogának biztosítása végett, a kollízió kiküszöbölésével felmerült időmúlás a kérelmező érdekkörében eltelt időnek minősül. Felhívta, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlata [Poiss kontra Ausztria, Bock kontra Németország] az eljárás hosszának értékelése szempontjából releváns időszak kezdő időpontját onnan számítja, amikor a bírósági eljárást a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtt megindították.

[15] Kérte a 2015. június 2. és 2015. szeptember 29. közötti 120 nap figyelmen kívül hagyását is. Ebben a körben kifejtette, hogy a közös halasztás iránti kérelem a kérelmező érdekkörének is minősül – hivatkozva a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.083/2023/2. számú végzésében elfoglalt jogi álláspontra –, hiszen ilyen esetben a felek akaratából nem haladt előre a folyamatban lévő eljárás. Helytelen az a következtetés, hogy jelentősége lenne annak, hogy a bíróság mérlegelhette a halasztás elrendelését: a döntés meghozatalakor nem volt olyan, a kérelmező által hivatkozott, mérlegelés körébe vonható körülmény, amely a tárgyalás elhalasztására irányuló közös kérelem elutasításához vezethetett volna.

[16] Indokoltnak találta a 2018. április 5. és 2018. május 15. közötti 41 nap, a 2021. február 10. és 2021. március 5. közötti 24 nap, a 2021. november 22. és 2022. január 14. közötti 54 nap, valamint a 2022. január 15. és 2022. március 9. közötti 54 nap levonását is. Hangsúlyozta, hogy a polgári per kontradiktórus jellegéből adódóan a fél részvétele, jelenléte az eljárásban kiemelt jelentőséggel bír. Az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdéséből következően a polgári peres eljárásban a félnek képesnek kell lennie arra, hogy abban hatékonyan részt vegyen, követelésének alátámasztására előterjesztéseket, nyilatkozatokat tegyen. Azzal, hogy a kérelmező a tárgyalásokon nem jelent meg, nem tett eleget ennek a kötelezettségének.

[17] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételében, megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját, az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság döntése

[18] A kérelmezett az elleniratában még kérte a kérelem visszautasítását azért, mert annak előterjesztésekor a per nem volt jogerősen befejezett, az elsőfokú bíróság azonban erről

kifejezetten nem határozott. Bár a fellebbezésben erre a kérelmezett már nem hivatkozott, mivel a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése szerint a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban is alkalmazni kell a Pp. rendelkezéseit a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel, ezért irányadó a Pp. 379. §-a, amely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti, ha annak oka az elsőfokú vagy a másodfokú eljárásban fennáll. Ilyen ok a Pp. 240. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján, ha a nemperes eljárásban a keresetlevélnek megfelelő kérelmet vissza kellett volna utasítani. Mivel pedig a Pp. 180. §-a (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával a kérelem a kérelmezettel közlésének az a joghatása, hogy azt követően már nem a kérelem vissza-utasításának, hanem az eljárás megszüntetésének van helye, úgy a kérelem a Pp. 176. §-ában írt, a nemperes eljárásban alkalmazható valamely visszautasítási oka esetén másodfokon az érdemi befejező végzés hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének van helye.

[19] Annak alapján, hogy a vagyoni elégtétel alapját képező per másodfokon a *2022. október 13. napján* meghozott és közölt jogerős ítélettel fejeződött be, a kérelmező a nemperes eljárást *2022. december 5-én* kezdeményezte, majd a jogerős ítélettel szemben *2023. január 23-án* terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, az eljárás megszüntetésének nem volt helye a következők szerint:

[20] A Pevtv. 21. §-ának (1) bekezdése szerint a törvényt a hatálybalépésekor folyamatban lévő, valamint az azt követően indult bírósági eljárásokkal kapcsolatos vagyoni elégtétel iránti igényekre kell alkalmazni; míg a (2) bekezdés szerint a törvény rendelkezéseit *2022. december 31. napjáig* azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy vagyoni elégtétel iránti igény csak jogerősen befejezett bírósági eljárással kapcsolatban érvényesíthető.

[21] Mivel az utóbbi rendelkezés a *2022. évben* megindított nemperes eljárásokra – hiszen az a kitétel, hogy az igényérvényesítést *2022. december 31. napjáig* kell eltéréssel alkalmazni, az eljárás megindításának és nem a folyamatban léte alatt bármikori időpontjára vonatkozik – átmeneti szabályozást alkotott azzal, hogy csak a jogerősen befejezett per alapján engedte a vagyoni elégtétel érvényesítését. A kérelem érdemi elbírálásra alkalmasságának a meghatározása során így alapvető kérdés volt az, hogy a vagyoni elégtétel alapjául szolgáló per *2022. december 5-én* még folyamatban volt vagy már jogerősen befejeződött.

[22] A Pevtv. mind a teljes eljárás, mind az egyes eljárási szakaszok észszerű határidőn belüli befejezésének hiányát tekinti vagyoni elégtételre alapot adó ténynek, amikor a 11. §-ának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a vagyoni elégtétel iránti igény a folyamatban lévő és a jogerősen befejezett bírósági eljárással kapcsolatban is érvényesíthető. Mivel pedig a vagyoni elégtétel alapja ahhoz kapcsolódik, hogy a törvény hogyan számítja a bírósági eljárás időtartamát, ezért ehhez koherensen tartozik hozzá a Pevtv. 2. §-ának (4) bekezdése, amely szerint a bírósági eljárás időtartamának számítása során a törvény alkalmazásában az eljárást befejező *jogerős határozat alatt* az első- vagy másodfokú eljárást befejező határozatot kell érteni, attól függően, hogy a bírósági eljárás melyik bírósági szinten fejeződött be jogerősen; ha azonban a jogerős határozat ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztenek elő, az eljárást befejező jogerős határozat alatt a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletet is érteni kell. Ehhez kapcsolódóan mondja ki a jogszabályhely (5) bekezdése, hogy ha a jogerősen befejezett bírósági eljárással kapcsolatban megindított vagyoni elégtétel érvényesítésére irányuló nemperes eljárás folyamán a befejezett eljárással összefüggő, a bírósági eljárás időtartamába beszámítható perújítási vagy felülvizsgálati eljárás indul, a vizsgált bírósági eljárás a törvény alkalmazásában folyamatban lévő ügynek minősül. Az utóbbi normaszöveghez kapcsolódó előterjesztői indokolás szerint ha a vizsgált bírósági eljárást befejező jogerős határozat vonatkozásában felülvizsgálati eljárás indul a nemperes

eljárás folyamatban léte alatt, akkor az addig befejezettként vizsgált ügyet a továbbiakban folyamatban lévő ügynek kell tekinteni.

[23] Mindezekből a jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen következik az, hogy a kérelem előterjesztésekor a vagyoni elégtételre alapot adó per már jogerősen befejeződött, így a 2022. évben volt helye az igényérvényesítésnek. Az, hogy utóbb, már a 2023. évben – amikor a vagyoni elégtétel iránti igény a folyamatban lévő perekben is érvényesíthető lett – a felülvizsgálati eljárás megindítása folytán a pert ismét folyamatban lévőnek kellett tekinteni, az igényérvényesítésre jogosultságot utóbb nem szüntette meg. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a kérelmet érdemben bírálta el.

[24] Bár a felülvizsgálati eljárás előterjesztése folytán a per folyamatban lévőnek minősül, a kérelmező a még jogerősen befejezett pert érintően előterjesztett kérelmét nem változtatta meg, és továbbra is az addig eltelt, a törvényi észszerű időt meghaladó első- és másodfokú peres eljárás figyelembe vehető időtartamára kért vagyoni elégtételt. Arra tekintettel, hogy a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése utaló szabálya folytán alkalmazandó a Pp. 2. §-a (2) bekezdésének a rendelkezési elv részében irányadó az a szabálya, hogy a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatok-hoz kötve van, ennél hosszabb időtartamot az eljáró bíróság sem vehetett figyelembe azzal, hogy a Pevtv. 7. §-ának (2) bekezdése alapján akkor jár vagyoni elégtétel, ha a bírósági eljárás figyelembe vehető időtartama már meghaladta az észszerűnek minősülő időtartamot, de csak az eljárás arra a részére – azaz az első- és a másodfokú eljárás időtartamára – volt megítélhető vagyoni elégtétel, amelyre a kérelmező a kérelmét fenntartotta.

[25] A fellebbezésben támadott valamennyi időszak levonását a kérelmezett a Pevtv. 15. §-a (3) bekezdésére hivatkozással kérte azért, mert álláspontja szerint ezekben az esetekben az eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam, *a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok* miatt, szükségtelenül telt el.

[26] Amennyiben a Pevtv. 7. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint a vagyoni elégtételre való jogosultságot megalapozó eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartama a törvényben meghatározott észszerűnek minősülő időtartamot meghaladja, a fél a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazodó, kormány-rendeletben meghatározott mértékű pénzbeli igényt érvényesíthet vagyoni elégtételként. A vagyoni elégtétel alapját képező figyelembe vehető időtartamból a törvényi rendelkezések értelmében *kizárólag a kérelmező illetve a bíróság érdekkörében felmerült elhárítható okok* miatt levonásra van lehetőség. A Pevtv. törvényjavaslat indokolása is azt hívja fel, hogy a bíróság által általánosan vizsgálandó szempont az, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az eljárás elhúzódásához, és azt vizsgálja a bíróság – a kérelem és az ellenirat korlátai között –, hogy az alapul fekvő bírósági eljárás során volt-e olyan időszak, amely akár a kérelmező, akár a vizsgált bírósági eljárásban eljáró bíróság érdekkörében felmerülő, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el. Mindkét esetkör a kérelmező – és nem más – azon magatartását szankcionálja, amely hozzájárult az eljárás elhúzódásához – akár azért, mert elháríthatta volna az érdekkörében jelentkező, szükségtelen időmúlást eredményező körülményt; akár azért, mert bár arra jogszabályban biztosított lehetősége volt, nem nyújtott be az elvárható időben, a sérelem elhárítására alkalmas kifogást az eljárás elhúzódása miatt.

[27] Az előző jogszabályi rendelkezések alapján azonban a fellebbezésben hivatkozott időmúlás egyik esetben sem számítható a kérelmező terhére.

[28] Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy nem vont le a kijelölés folytán eltelt, a 2014. január 7. és 2014. április 15. közötti 99 napos időtartamot.

Arra alappal hivatkozott a fellebbezés, hogy a tisztességes eljáráshoz való jognak nem csupán a perek észszerű időn belüli befejezéséhez való jog, hanem a pártatlanság követelménye is a részét képezi. Azt is megfelelően hívta fel, hogy az EJEB idézett gyakorlata a per a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtti megindításához igazítja az eljáró bíróság felelősségét. Az ítéltábla azonban a kizárás folytán szükségszerű kijelölésre ezt a következtetést nem osztotta. A keresetlevél az adott bíróság előtti elbírálását megakadályozó – az eljáró bíróra az 1952. évi Pp. 13. §-ában és 15. §-ában, az eljáró bíróságra a 14. §-ában írt – kizárási okok megelőzik a hatásköri és illetékességi (joghatósági) szabályokat; a kizárt bíró, bíróság semmilyen eljárási cselekményt nem végezhet, míg a nem kizárt, bár hatáskörrel vagy illetékességgel nem rendelkező bíróság az 1952. évi Pp. 129. §-a szerinti, az áttétellel kapcsolatos cselekményeket hatályosan elvégezheti. Amennyiben azonban a felperes a keresetlevelét nem a jogszabályban meghatározott hatáskörrel és – akár az általános, akár valamely különös – illetékességgel rendelkező bírósághoz nyújtja be, úgy az ennek okán szükségszerű áttétel miatti időmúlás nem minősíthető a kérelmező érdekkörében jelentkező elhárítható oknak. *Nem hárítható el* ugyanis azért, mert nincs jogszabályi lehetőség arra, hogy a felperes a keresetlevelet ott terjessze elő, amely majd a kizárt bíróság helyett eljár – egyrészt azért, mert erre a perrendi szabályok nem adnak lehetőséget, másrészt eleve nem is lehet tisztában azzal, hogy melyik lesz ez a bíróság, hiszen ennek meghatározása a kijelölésre a perrendtartás alapján jogosult bíróság jogköre. A kérelmező a keresetlevelét tehát annak ellenére nem terjeszthette elő a N.-i Járásbíróságtól eltérő más bíróságon, hogy nyilvánvalóan számíthatott arra: mivel a járásbíróság munkatársa volt, a bírák feltehető elfoglaltsága miatt a pert végül más bíróság fogja elbírálni. Mindebből következően ez az időszak a vagyoni elégtételre jogosultság szempontjából nem hagyható figyelmen kívül.

[29] Abban is helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felek a tárgyalást egy nappal megelőzően előterjesztett közös kérelmére halasztása okán a 2015. június 2. és 2015. szeptember 29. közötti 120 napot nem vonta le a figyelembe vehető időszakból. Alappal hivatkozott a kérelmezett a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.083/2023/2. számú végzésében elfoglalt jogi álláspontra, amely azonban a 1952. évi Pp. 151. §-a (1) bekezdésének első fordulataiban írt, a kitűzött határnap előtt legkésőbb nyolc nappal előterjesztett, indokolt közös kérelemre vonatkozik, amely vonatkozásában a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre, ekként *kizárólag* a felek saját akaratából nem haladt előre az eljárás. A jogszabályhely második fordulata szerint azonban a később előterjesztett közös kérelemre a tárgyalás csak kivételesen fontos okból halasztható el, amely a bíróság mérlegelési jogkörét, ekként az időmúlásra a bíróság ráhatását jelenti. Ekkor a bíróság állást foglal abban, hogy az előadott kivételesen fontos ok – az adott esetben a kérelmező perbeli ellenfele jogi képviselőjének tárgyalás-összeütközés miatti egyéb elfoglaltsága – mennyiben van hatással a felek által a tárgyaláson teljesítendő cselekményekre és ennek alapján az elhalasztás az ügy befejezése szempontjából indokolt-e. Az eljárás így nem kizárólag a felek saját akaratából, hanem a bíróságnak az előző szempontokat figyelembe vevő döntése folytán nem haladt előre. Figyelemmel arra, hogy ezt az okot a felek az alperesi képviselő tárgyalás-összeütközés miatti egyéb elfoglaltságára hivatkozással adták elő, helyesen foglalt állást akként az elsőfokú bíróság, hogy amikor a perben eljáró bíróság úgy mérlegelt, hogy az alperesi jogi képviselő más tárgyaláson részvétele olyan kivételesen fontos ok, amely a per állása mellett a tárgyalás elhalasztását indokolja, a halasztás miatti időmúlás nem a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható okból következett be.

[30] Abban is a jogszabályi előírások megfelelő értelmezésével foglalt állást az elsőfokú bíróság, hogy nem ad alapot levonásra önmagában az a körülmény, hogy a kérelmező egyes tárgyalások távollétében megtartását kérte, és ezért nem hagyható figyelmen kívül a 2018. április 5. és 2018. május 15. közötti 41 napos, a 2021. február 10. és 2021. március 5. közötti 24 napos, a 2021. november 22. és 2022. január 14. közötti 54 napos,

valamint a 2022. január 15. és 2022. március 9. közötti 54 napos időszak. Az 1952. évi Pp. a 2018. január 1-jétől hatályos Pp. megoldásával szemben nem ismerte az osztott perszerkezetet, ekképpen a felek eljárás-támogatási kötelezettségét nem igazította ahhoz, hogy jelenlétük a jogvita kereteinek a keresetlevélben, írásbeli ellenkérelemben, esetleges további perfelvételi iratokban előadottakon felüli szóbeli nyilatkozatok általi meghatározása végezt elengedhetetlen; vagy pedig mellőzhető, ha már a tárgyalás célja csak a bizonyítás fogantatása. Ehhez képest az 1952. évi Pp. biztosította a felperesnek az első tárgyalásra a 136. §-ának (1) bekezdése alapján a per megszüntetésének, míg azt ezt követő tárgyalásokra a 137. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint a szünetelésnek az elhárításához szükséges, a tárgyalás távollétében megtartása iránti kérelem jogosultságát. Attól azonban, hogy a fél az eljárási jogait gyakorolja, még okozhatja az eljárás szükségtelen elhúzóását, csak azt az 1952. évi Pp. egységes perszerkezetének jellegzetességéből következően mindig az adott tárgyalási cselekményekre és ehhez kapcsolódóan a távolmaradás következményeire tekintettel kell értékelni. Arra alappal hivatkozott a fellebbezés, hogy a polgári per kontradiktórius jellegéből adódóan a fél részvétele, jelenléte az eljárásban kiemelt jelentőséggel bír. Önmagában azonban az a tény, hogy a kérelmező nem vett részt a tárgyaláson, csak abban az esetben ad lehetőséget a vagyoni elégtétel csökkentésére, ha kifejezetten emiatt húzódtott el az eljárás; mert az újabb tárgyaláson kell pótolni az a cselekményt, amelyet a távollévő az elhalasztott tárgyaláson tehetett volna meg, vagy éppen a távollét eredményezett elhalasztási okot (így a jelenlévő fél módosított kérelmére adandó nyilatkozat megtétele végett). Olyan következtetés azonban a peres iratokból nem vonható le, hogy a hivatkozott tárgyalásokat azért halasztotta el a bíróság, mert a tárgyaláson a kérelmező nem jelent meg. Ezzel ellentétes következtetésre lehet jutni abból, hogy egyik tárgyalásra sem kapott személyes megjelenés kötelezettségével idézést, azaz a bíróság nem tartotta az ügy elbírálása szempontjából elengedhetetlennek a szóbeli nyilatkozattételt, nem volt megállapítható egyébként a halasztások olyan indoka, amely a távollét miatti cselekmény pótlását jelentette volna. A kérelmező távolléte az érdekkörében jelentkező, szükségtelen időmúlást eredményező, elhárítható oknak egyik esetben sem minősült, a tárgyalások elhalasztása folytán bekövetkezett időtartam figyelmen kívül hagyására nem adott alapot.

[31] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének a fellebbezett részét a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[32] A fellebbezés nem vezetett eredményre, a kérelmező azonban másodfokú költség igényt nem érvényesített, ezért arról rendelkezni nem kellett. Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illeték, a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2023. július 11.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró